

ADWOKAT
dr MICHAŁ SKWARZYŃSKI

Kancelaria Adwokacka
ul. Narutowicza 27/6, 20-004 Lublin
www.adw.org.pl tel. 600-500-885
mail: michal.skwarzynski@gmail.com
nr konta w PEKAO S.A.: 92 1950 0001 2006 0403 3653 0002

Lublin, dnia 13 lipca 2024 r.

Minister Sprawiedliwości dr hab. Adam Bodnar
Ministerstwo Sprawiedliwości, ul. Czerniakowska 100 00-416 Warszawa

LIST OTWARTY
w związku z przyznaniem się przez Szefa ABW do naruszenia art. 3 EKPCz
wobec Ks. Michała O.¹

adwokata dra Michała Skwarzyńskiego, prowadzącego Kancelarię Adwokacką w Lublinie, ul. Narutowicza 27/6, 20-004 Lublin, nr wpisu 1076, obrońca ks. Michał O. dot. sprawy Prokuratury Krajowej sygn. akt 1001-22.Ds.1.2024, sygn. akt. XIV Kp 794/24 SR Warszawa-Mokotów

Szanowny Panie Profesorze,

pozwoleń sobie napisać do Pana list otwarty, bowiem obaj jesteśmy naukowcami, specjalistami z praw człowieka, a ministrem i senatorem wszak wyłącznie się bywa, a człowiekiem po prostu się jest. Tylko prawda jest ciekawa i tylko praw człowieka warto bronić Panie Profesorze!

Rozumiem problem polityczny, jaki stworzyła sprawa Michała O. dla Rządu i organów państwa. Organy Państwa jednak postanowiły wprowadzać w błąd opinię publiczną, strasząc przy tym pozwami sądowymi i drogą prawną, chyba obrońców Michała O. i pozostałych Współpodejrzanych postępowaniami sądowymi, co dotyczy niestety Pana przełożonego Premiera Donalda Tuska, ale także pośrednio Podległych Panu urzędników, jak Szef ABW.

Chciałbym zatem wobec Pana Oświadczenia z dnia 10 lipca 2024 r.² oraz oświadczenia Szefa ABW, w którym przyznał się on do zachowań naruszających EKPCz, zadać Panu publicznie szereg pytań, prosząc o publiczną odpowiedź na te pytania, bowiem na szali leży wystandardyzowanie zatrzymań i aresztowań w Polsce zgodnie ze standardami europejskimi, a nie stanowisko Sędziego TSUE.

¹ Oświadczenie Szefa ABW z dnia 12 lipca 2024 r. - <https://www.abw.gov.pl/pl/informacje/2532,Oswiadczenie-Szefa-Agencji-Bezpieczenstwa-Wewnetrznego-w-zwiazku-z-publickacjami-.html>.

² <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/oswiadczenie-ministra-sprawiedliwosci-w-sprawie-dezinformacji-dotyczacej-wyjasniania-afery-funduszu-sprawiedliwosci>

Pytania o zatrzymanie Michała O. wg oświadczenia Szefa ABW:

- I) Czy prawidłowe jest poinformowanie obrońcy K. Wąsowskiego o miejscu zatrzymania klienta w „Małopolsce”, bowiem Szef ABW nie zaprzeczył takiej okoliczności³?
- II) Czy brak obrońcy i podpisu zatrzymanego w protokołach pozwala na stwierdzenie, że zatrzymany nie zgłaszał zastrzeżeń czy oznacza, że bał się zgłosić zastrzeżenia bez obrońcy⁴?
- III) Czy były przesłanki do stosowania kajdanek przez cały dzień?
- IV) W punktach 5, 9 i 10 Szef ABW stwierdza, że w **dniu 26 marca 2024 r.** Michał O. był w dyspozycji ABW od 6.05 do 21.00. Według Szefa ABW, podejrzany miał swoje kanapki i suszone banany i butelkę wody, następnie na stacji Orlen jadł przekąski i pił kawę.

Pytam publicznie, czy to jest zapewnienie wyżywienia zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa i orzecznictwem ETPCz? Czy to jest zapewnienie wyżywienia czy nie, w tym dniu? Jakie wyżywienie i napoje zapewniło ABW w tym dniu?

- V) Czy w dniu 27 marca 2024 r. Michał O. Otrzymał jakichkolwiek wyżywienie ze strony ABW czy Policji lub Prokuratury?

Ze stanowiska ABW wynika, że był on konwojowany, ale Szef ABW pomija, że oprócz procedury ABW była jeszcze procedura policyjna wydania i przyjęcia Michała O. i trwało to dłużej niż wskazany czas w pkt. 2 Oświadczenia Szefa ABW.

Pytam zatem czy łącznie wystąpiło ponad 60 godzin pomiędzy własnym posiłkiem quasi śniadaniem w dniu 26 marca 2024 r. do kolejnego posiłku po posiedzeniu aresztowym w dniu 28 marca 2024 r. z żywności, jaką przekazał mu obrońca? Czy tak długi czas bez posiłku narusza art. 3 EKPCz?

- VI) Czy zatrzymanie się dopiero na stacji Orlen z pominięciem MOP z uwagi na konieczność tankowania - Ust. 1 pkt. 8 oświadczenia Szefa ABW z dnia 12 lipca 2024 r. stanowi naruszenie prawa do skorzystania z toalety, bowiem nie może być ono

³ Ust. 1 pkt. 2 oświadczenia Szefa ABW z dnia 12 lipca 2024 r.

⁴ Ust. 1 pkt. 3 oświadczenia Szefa ABW z dnia 12 lipca 2024 r.

determinowane tankowaniem auta?

VII) Czy przyznanie przez Szefa ABW wystawienia Michała O. na stacji Orlen „w czapce z daszkiem” i „chustą/kominiarką”, w kajdankach „przysłoniętych bluzą” - Ust. 1 pkt. 8 oświadczenia Szefa ABW z dnia 12 lipca 2024 r. na publiczny widok naruszało prawo do prywatności – art. 8 EKPCz, prawo do bezpieczeństwa osobistego – art. 5 EKPCz i było poniżającym traktowaniem – art. 3 EKPCz?

Czy ABW może kogoś wystawić na widok publiczny na przysłowiowym „skrzyżowaniu dróg” pod „pręgierzem”, bo funkcjonariusze tankują i jedzą hot-dogi, bo wystawiana osoba ma czapkę z daszkiem?

VIII) Czy Pan Profesor wierzy w ogóle w tę wersję? Gdzie w rejestrze rzeczy zatrzymanego jest chusta/kominiarka? Jak miały być zasłonięte kajdanki blużą, jak Michał. O miał pić kawę? Kto zapłacił za kawę i przekąski Michała O.? Gdzie jest dokument potwierdzający ten zakup?

IX) Czy zmuszenie do korzystania z toalety w kajdankach, nawet zapiętych z przodu narusza art. 3 EKPCz czy też nie?

X) Czy w czasie I konwoju, bezpośrednio po zatrzymaniu stosowano „ostrzeżenie” o użyciu broni palnej, co było nieproporcjonalne, bo nie przeczy temu Szef ABW?

XI) Dlaczego nie wpuszczono mec. Krzysztofa Wąsowskiego do klienta, jak przebywał w PDOZ, kiedy chciał przynieść żywność Michałowi O.?

XII) Czy zdaniem Pana Profesora oświadczenie Szefa ABW z dnia 12 lipca 2024 r. zawiera przyznanie się do naruszenia EKPCz zwłaszcza art. 3?

Panie Profesorze sposób działania PDOZ i konwojów w oczywisty sposób narusza

prawa człowieka. Trzymanie kogoś bez toalety, bez bieżącej wody, bez posiłków, ze sprawdzaniem co godzinę pomieszczenia przez zapalanie światła, to nie jest współczesny standard. Nie jest to przy tym coś nowego, sam zajmowałem się takimi kwestiami wielokrotnie i nagłaśniałem je w mediach - <http://adw.org.pl/ochrona-praw-osob-zatrzymywanych/>. Problem ten jest złożony i występuje od lat, ale obecny Minister, jak i poprzedni mają tego świadomość.

Posłużę się jednak tezą pana Profesora Adama Bodnara o braku szczegółowej regulacji o prawach zatrzymanego w pdoz'tach: *„Brak takiej regulacji prowadzi w praktyce do naruszenia wynikającego z art. 41 ust. 4 Konstytucji RP nakazu traktowania każdej osoby pozbawionej wolności w sposób humanitarny, a także może naruszać art. 40 zdanie pierwsze Konstytucji RP, który stanowi, że nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu”*⁵.

Dalej słusznie Pan, jako RPO powołuje się na Regulę 114 Wzorcowych reguł minimalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących postępowania z więźniami (Reguły Mandeli). Stanowi ona, że *„w ramach ograniczeń wynikających z porządku w instytucji o charakterze izolacyjnym, więźniowie nieosądzeni mogą, jeżeli sobie tego życzą, posiadać własną żywność nabytą na własny koszt z zewnątrz przez administrację instytucji bądź przez rodzinę lub przyjaciół. W innym przypadku administracja instytucji zapewni wyżywienie”*. Tutaj taką żywność przyniósł Krzysztof Wąsowski do PDOZ, ale mu uniemożliwiono jej przekazanie. Nastąpiło to dopiero w sądzie po ok. 60 godzinach bez jedzenia. Myślę, że zgadza się Pan Profesor z poglądem swojej Poprzedniczki na stanowisku R P O prof. Ireny Lipowicz, która przeszło dekadę temu wskazywała, że podczas przeprowadzonych wizytacji osadzeni konwojowani informowali, że w czasie przejazdu oraz w dni, gdy odbywają się czynności procesowe z ich udziałem, nie mają zapewnionego ciepłego posiłku⁶.

Przechodząc do istoty tortur wskazuję, że: ETPCz przyjmuje w zasadzie definicję tortur z art. 1 ZT: *W rozumieniu niniejszej konwencji określenie "tortury" oznacza każde działanie, którym jakiegokolwiek osobie umyślnie zadaje się **ostry ból lub cierpienie, fizyczne bądź psychiczne, w celu uzyskania od niej lub od osoby trzeciej informacji lub wyznania, w celu ukarania jej za czyn popełniony przez nią lub osobę trzecią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią lub trzecią***

⁵ Wystąpienie RPO do MS z dnia 25 maja 2016 r. IX.517.1619.2016.JM, <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/wystapienie%20RPO%20do%20Min%20Sprawiedliwosci%20.pdf>.

⁶ <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/rpo-konwojowanym-wiezniom-naleza-sie-cieple-posilki,44568.html>

osobę albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji, gdy taki ból lub cierpienie powodowane są przez funkcjonariusza państwowego lub inną osobę występującą w charakterze urzędowym lub z ich polecenia albo za wyraźną lub milczącą zgodą.

Dalej Europejska Komisja Praw Człowieka uznała za tortury np. „pięć technik śledczych”, przetrzymywanie uwięzionych przez dłuższy czas ze szczelnie nakrytą głową, dręczenie hałasem, zmuszanie do pozostawania całymi godzinami w pozycji stojącej twarzą do ściany, **pozbawianie snu**, **trzymanie o chlebie i wodzie** stosowanych przez policję brytyjską wobec osób podejrzanych o działalność terrorystyczną w Irlandii Północnej. Policjanci byli szkoleni w ich stosowaniu w specjalnych ośrodkach⁷.

Ochrona zakazu tortur jest powszechnie stosowana w systemie praw człowieka zob: art. 7 MPPOiP, art. 3 EKPCz, art. 5 ust. 1 i 2 AmKPCz oraz w art. 4 KPP. Powyższe przepisy wskazują zakaz stosowania tortur oraz, że należy je rozumieć jako normę powodującą fizyczne lub psychiczne cierpienie osoby, które wynikają z praktyk niezgodnych z obowiązującym prawem⁸. ETPCz podkreślił w tej sprawie, że w rezultacie coraz surowszych standardów ochrony praw człowieka złe traktowanie, które wcześniej można było uważać jedynie za nieludzkie lub poniżające, obecnie może być kwalifikowane jako tortury - Wyrok Selmouni v. Francja z dnia 28 lipca 1999 r., Wielka Izba, pkt. 101, czy też Wyrok Kenaf przeciwko Francji z dnia 27 listopada 2003 r., Izba (Seksja I), skarga nr 65436/01, pkt. 55.

Dalej powszechnie znany jest przypadek opisany w wyroku Moisejevs przeciwko Łotwie, gdzie ETPCz uznał za poniżającą praktykę pozbawiania oskarżonego w dniu rozprawy w sądzie obiadu. Jego posiłki w takie dni były niewystarczające i ograniczały się do kromki chleba z cebulą oraz kawałka mięsa lub ryby. Po powrocie do aresztu otrzymywał tylko bułkę i w rezultacie cierpiał głód⁹. Analogiczny jest przypadek braku jedzenia przez 60 godzin.

Podobnie w do naruszenia art. 3 EKPCz prowadzi również brak **odpowiedniego dostępu do wody pitnej i żywności albo toalety – tak wprost ETPCz w Wyroku Tomov i inni v. Rosja z dnia 9 kwietnia 2019 r., Izba (Seksja III), skargi nr 18255/10 i inne, pkt.**

---

⁷ M. A. Nowicki [w:] *Komentarz do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [w:] Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, wyd. VIII, Warszawa 2021, art. 3.*

⁸ B. Nowak, *Zakaz tortur, nieludzkiego, poniżającego traktowania lub karania*, Toruń 2006, s. 70.

⁹ Wyrok z dnia 15 czerwca 2006 r., Izba (Seksja I), skarga nr 64846/01.

127.

Trybunał uznał także za naruszające przetrzymywanie osoby przez sześć dni w zamknięciu bez możliwości spaceru, miejsca do wypoczynku, zmuszonej do spania na brudnych materacach **i bez swobodnego dostępu do toalety - Wyrok S.D. przeciwko Grecji z dnia 11 czerwca 2009 r., Izba (Sekcja I), skarga nr 53541/07, pkt 51.**

Trybunał uznaje także za naruszenie art. 3 EKPCz brak dostępu do właściwych posiłków - Wyrok Tabesh v. Grecja z dnia 26 listopada 2009 r., Izba (Sekcja I), skarga nr 8256/07, pkt. 44.

Dalej oczywisty jest standard, że **stała obserwacja więźnia w celi za pomocą kamery przez kilka miesięcy** może wywołać poczucie udręczenia z powodu całkowitego braku prywatności. Aby uznać, że doszło do naruszenia art. 3 Konwencji, należy wykazać przekonująco, że traktowanie to spowodowało tak duże cierpienie psychiczne więźnia, że stanowiło traktowanie niehumanitarne lub poniżające - Decyzja Van der Graaf v. Holandia z dnia 1 czerwca 2004 r., Izba (Sekcja II), skarga nr 8704/03.

Na marginesie tego listu, a w interesie praw człowieka jednej ze Współpodejrzanych Kobiet chciałem przypomnieć Panu Profesorowi sprawę Valašinas przeciwko Litwie, gdzie stwierdzono naruszenie art. 3 Konwencji - Wyrok z dnia 27 lipca 2001 r., Izba (Sekcja III), § 117, poprzez rozebranie więźnia do naga w obecności kobiety funkcjonariusza, co powinno mieć odniesienie do jej obserwacji przez mężczyzn w czasie korzystania z toalety i prysznica.

Pytania o działalność polityczną.

I) Czy Pana zdaniem zgodne z prawem europejskim jest, **przesądzanie** przez Premiera Rządu, Prokuraturę Krajową, Ministerstwo Sprawiedliwości **winy osób podejrzewanych** w tzw. sprawie Funduszu Sprawiedliwości?

Czy standard zakazujący takiego przesądzania także sądom, przed wyrokiem określony choćby w tych sprawach ETPCz: Minelli v. Szwajcaria z dnia 25 marca 1983 r.; Karaman v. Niemcy z dnia 27 lutego 2014 r., Izba (Sekcja V), skarga nr 17103/10 są wiążące w Polsce?

II) Czy prawdą jest stwierdzenie oświadczenia Ministerstwa Sprawiedliwości z 1 lipca 2024 roku¹⁰, gdzie sugeruje się, że zatrzymanie ks. Olszewskiego było przeprowadzone prawidłowo i **brak jest na nie zażalenia**, czy prawdziwa jest Informacja z **Sądu** Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie sygn. akt XIV Kp 794/24 z dnia 8 lipca 2024 r., kierowana do MS cyt: *„Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa XIV Wydział Karny Sekcja Postępowania Przygotowawczego informuje, iż w związku z treścią komunikatu opublikowanego na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w dniu 1 lipca 2024 r. w tutejszym Sądzie rozpoznawane będzie zażalenie na zatrzymanie Michała O. złożone przez jego obrońcę w dniu 2 kwietnia 2024 r. Zażalenie dotyczy postępowania Prokuratury Krajowej w Warszawie o sygnaturze 1001-22.Ds.1.2024. Termin posiedzenia został wyznaczony na dzień 06 września 2024 r. godz. 10.00”*.

Na czyje polecenie zamieszczono na stronie MS nieprawdziwą informację i kiedy zostanie ona sprostowana?

III) Dlaczego w Pana stanowisku z dnia 10 lipca 2024 r.¹¹ nie ma wprost odniesienia się, **czy jest monitoring z PDOZ i stacji Orlen, czy są rachunki za zamówioną dla zatrzymanego żywnością**, czy art. 3 EKPCz w zw. z art. 1 Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniami, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1984 r.¹², w zw. z art. 41 ust. 4 Konstytucji RP i art. 40 Konstytucji RP, zabrania w trakcie zatrzymania:

a) dostępu do **wody pitnej**, (bowiem zatrzymany miał swoją małą butelkę wody rano¹³ i otrzymał pół butelki wody w używanej butelce wieczorem);

b) pozbawienie podejrzanego Michała Olszewskiego w trakcie zatrzymania **dostępu do pożywienia nadającego się do spożycia**, (podejrzany dopiero po 60 godzinach od zatrzymania otrzymał posiłek, gdy spotkał się ze swoim obrońcą w sądzie na posiedzeniu aresztowym, miał on wg ABW własne wyżywienie kanapkę i suszone banany, a gdzie zapewniono mu żywność przez organy dokonujące zatrzymania?);

c) uniemożliwienie podejrzanemu **dostępu do toalety** (w trakcie zatrzymania i

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/procedura-zatrzymania-michala-o-zgodna-z-obowiazujacymi-przepisami>.

¹¹ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/oswiadczenie-ministra-sprawiedliwosci-w-sprawie-dezinformacji-dotyczacej-wyjasniania-afery-funduszu-sprawiedliwosci>

¹² Dz. U. Dz.U.z 1989 r., nr 63, poz.378, dalej ZT (zakaz tortur).

¹³ Wg Szefa ABW.

zmuszanie go załatwienia się do butelki, z której wcześniej pił, a wcześniej toaleta była uzależniona od tankowania – oświadczenie Szefa ABW);

d) pozbawianie podejrzanego snu, poprzez dręczenie go w nocy, zapalenie białego światła i świecenie mu w stronę twarzy co godzinę, czemu nie przeczy ani Pan w swoim oświadczeniu, ani Szef ABW (co miało miejsce jeszcze w czasie zatrzymania, a przed rozpoznaniem wniosku o tymczasowe aresztowanie przez sąd, tym samym nieuzasadnione zastosowanie wobec podejrzanego Michała O. statusu więźnia niebezpiecznego na tym i późniejszym etapie, który na żadnym etapie postępowania nie dał podstaw do stosowania wobec niego takiego reżimu, jest to natomiast kolejny element upokorzenia podejrzanego w tym postępowaniu, czego Pan Minister jest bez wątpienia świadomy);

IV) Czy sugestie spraw sądowych i pozwów są kierowane także do obrońców w sprawie Funduszu Sprawiedliwości oraz czy Pan Profesor uważa, że to właściwa droga działania Państwa?

ADWOKAT
dr Michał Skwarzyński